

PAUL ARENA

LA PREMIÈRA NÈU

A ma pichòta amiga Georgette Charpentier

Lo Luxemborg, per temps d'ivèrn.- Sus lo cubèrt dau palais, un canon de chaminèia tuba, e de passerons que se li assostan a l'entorn regardan la nèu e charran.-Es lo matin, lo relòtge marca dètz oras manca un quart.

Un passeron

La nèu, coma aquò es polit !...Nòstre jardin sembla de sucre...verai, i a de que ne rire...Aquèu que manda lo disc, seren, ten sus lo ponh un peloton blanc ; lei reinas de França an de bonets de cotons, e amé lei flòcs que lo vent li pega sus la rusca, leis aubres- blancs d'un costat, negres de l'autre- semblan de pages de mascarada... Regardatz me ailà la pèça d'aiga : sa bordadura grisa belugueja tota blanca ade matin. Aquò, au ceune, li dèu faire gaug.

Un autre passeron

Una veraia aigafòrt !

Premier passeron

Li a pasmens d'aucèus que vòlon pas reconéisser la poesia fonsa d'un paísatge d'ivèrn. Lei còpavents per exemple, lei dindoletas, leis anets...

Segond passeron, desdenhós

Aquelei gents son pas d'artistas !

De que i a au monde de plus gai qu'un large pelenc de nèu verge ?

Segond passeron

Li fasèm, en promenant, mila pichòts dessenhés amé lei patas...

Premier passeron

Adès, darrier l'Aranjariá, un garda fasiá veire la poncha de son tricòrn, mai s'estremèt lèu a l'ostau, quand veguèt la color dau temps. Ges de gardas, lo jardin es per nosautres.

La molonada de passerons

Qu'aquò es polit, la nèu !...

Segond passeron

De fes que i a, ne tomba sus París ?

Premier passeron

Lo dison...mai chut ! Veici quauqu'un.

Les passerons, que parlufèjan

Es una joine persona

Premier passeron

Es una paura obrièra en retard...La vaquí que tròta sus la poncha dei pès, au mitan de la nèu que sei piadas li fan de pichòts traucs negres.

Segond passeron

Lei polidei botinas !

Lei passerons, toteis ensems

Coma aquò lusís !

Premier passeron

En dessos de son jupon roge que ten aussat dei doas mans, la jupa empesada tirassa sus la nèu, bravament, coma la coa d'un sausin...aquesta frema sembla un aucèu, me fai pensar a ma Peireta.

Un passeron dei torres Sant Sulpici

Em !...em !...

Lei passerons, que s'espètan de rire

Qu'aquò es polit, la nèu !

(La joine persona desaparèis. S'entend dins l'aire de cui cui coma de planhs. Totei aussan la tèsta.- Arriba un passeron de la campanha, tot espelofit, que li vèi plus, marfondut)

Lo passeron de la campanha, que se pausa sus lo cubèrt.

Bonjorn meissurs, e tota la compania.

Lei passerons

Sensa gaubi, bon Dieu!!!Dèu venir de provincia.

Lo passeron de campanha, timidament

Arribe de Veirièra-lo-Pont...ai freg !

Premier passeron

Aprochatz vos, brave òme, se sarrarem per vos faire de plaça. (Lo passeron de campanha trantalha). Aprochatz vos, veguèm ! Lei chaminèias fuguèron pas inventadas per lei gardas. Metetz vos coma nautres, a l'aise, lo bèc defòra, la coa dins lo canon...Vaquí.

Lo passeron de campanha

Que ! ...Fai bòn aici ! (s'espòussa leis alas amé voluptat) A ! meis amics...mei braveis amics...Queta desolacion dins la campanha ! Un pè de nèu de pertot...De luenh en luenh quauquei brots d'èrba nasejan, mai se dinna pas amé de brots d'èrba...Lei baranhas desapareisson sos la nèu, lei boissons semblan de garbièras blancas. Plus ges d'amoras, plus ges de granas, plus ges d'agrenas, plus ren. Leis aucèus creban coma de moscas.

Lei passerons, atendrits

Paurei gents !

Lo passeron de campanha

Dempuèi aièr, me siáu plus ren mes sos lo bèc...ren qu'una grana de canebon qu'acampèrè pas luenh d'una fònt...Fau dire que totjorn la nèu fond un pauc, pròche dei fònts...A prepaus, se dinna aici ?

Lei passerons

Dinnam

Lo passeron de campanha

E m'envitatz ?...

Lei passerons

T'envitam.

Lo passeron de campanha

Aquò es lo marrit temps que me mena au vòstre...En camin, m'assostèrè un moment sos l'envans d'un colombier...Fuguèrè tentat d'intrar per volar lo gran dei pijons !...Aviaü fam, mai resistèrè.

Lo passeron dei torres Sant Sulpici

Aquí, mon enfant, avètz ben fach.

Lo passeron de campanha

Pas vrai ?...Quauqueifes, comprenètz, quand siatz dedins :vlan ! La fenèstra se sarra, e vos vaquí agantat. Ai perdut un oncle coma aquò, d'òmes lo faguèron coire...Mai es egau, pasmens manjariáu ben un morcèu.

Premier passeron

Un pauc de paciència !...

Segond passeron

Anam passar a taula, totara.

Lei passerons, toteis ensems

Totara...Totara...

Premier passeron

Aici se passa pas coma a la campanha, la nèu nos fai pas paur. A bèu tombar, tapar leis agrenas e lei granas que se tròban dins l'èrba, nos empacha pas de ben dinnar. Li a un vielh monsur que nos ama ; totei lei matins vai comprar ailà de pichòts pans molets, pròche dau teatre, a la botiga dau canton, nos leis embriga, es bòn coma tot !

Lei passerons

Se mandam de còps de bèc, recassam lei brigas, es bòn coma tot !

Lo passeron de campanha, ravit

Vòstre monsur me sembla un brave òme...

Lei passerons, toteis ensems

Un ben brave òme...

Lo passeron dei torres Sant Sulpici

E puèi, es un òme vertuós, tuba pas e son pan t'a pas aqueste gost afrós de pipa...

Lei passerons, toteis ensems

Es un òme vertuós, fôrça vertuós.

Lo passeron de campanha

Mai au mens, vendrà lo monsur ?

Premier passeron

Mancariá pas per un empèri...Vesètz au bot dau jardin aquesta granda grasilha negra ornada de ferres de lança en aur. Darrier la grasilha, li a la carrièra, e de l'autre latz de la carrièra li a un ostau amé de polidei pòrtas de coire. Aquel ostau es un cafè, nòstre vielh monsur li vai legir lo jornau totei lei matins, e totara, quand sonarà dètz oras, lo veirètz paréisser sus lo pas de la pòrta.

Lei passerons

Cui...cui...cui !...Que nos vai adurre uèi ? De pan molet o ben de séguel ?

(moment de silenci)

Lo relòtge, enraumat per la nèu

Don...don...don...don...don...don...don...don...don...

Lei passerons, que baton deis alas

Dètz oras, lo vaquí !...Cui...cui...cui, lo vaquí !...

(Lo monsur vielh dei peus gris, la reguingòta blesida , vparèis sus la pòrta dau cafè ; lei passerons lo saludan, fan de bruch.- lo monsur vielh fai un pas dins la carrièra, regarda puèi lo temps e rintra)

Lo passeron de campanha

Tè ! Ven pas. De qué me cantaviatz ?

Premier passeron

Ven pas, se compren pas perquè.

Lei passerons, crudelament deçauputs

Se compren pas perquè...

Segond passeron

Ara me revèn...Aièr de ser, en pitant una briga de pan a costat de sei gròlas, remarquère que la semèla n'èra descordurada...Lo paure òme pòu pas venir...li faudriá caminar dins la nèu.

Lo passeron de campanha

Aquela !...E nòstre dinnar ?

Premier passeron

Uèi, dinnarem pas...

Lei passerons, tristament

Cui, cui,cui...Cui, cui, cui...

Lo passeron dei torres Sant Sulpici

Fau sacher se resignar ai decrets de la Providéncia.

Lo passeron de campanha

A! que non, curat ; ai bòn apètis ieu. Escotatz:-Lo vent cala un pauc, tomba plus gaire de nèu, ai idèa d'anar faire un torn dau costat dei fortificacions, a la barrièra d'Itàlia. Quora arribarem, la rota sarà batuda. Aperailà li passa fôrça chivaus. Lei chivaus , perdèm ren de lei frequentar ; pitam, rapugam dins aquò que laissan...

Lei passerons

Dins aquò que laissan ? Queta orror !

Lo passeron

Ma fista ! Sarà coma a la campanha.

(S'envòla : après qu'aguèsson un pauc trantalhat, leis autrei lo seguisson.)

Pau Arena, 1843-1896 ; Cigala de Durença, cònte revirat per Gui Matieu